

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XII. De causa possessionis & proprietatis. D. 8. C. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

TITULUS XII.

De Causa Possessionis & Proprietatis.

Revisis iis, quæ de proprietate, seu dominio directo vel utili, ac de possessione rerum tum corporalium tum incorporalium in Nuc. Theol. *Ex. 8.* dicta sunt.

1. Nota 1. Quia ejusdem rei possessio potest esse penes unum, & proprietas penes alterum, utriusque causam seu litem esse diversam: nam *Causa proprietatis* est, in qua principaliter agitur de rei controversæ proprietate, vel alio jure à possessione vel quasi possessione distincto, v. g. si quis petat sibi adjudicari rem ab altero possessam, vel jus eligendi, præsentandi, vel conferendi beneficia, jus servitutis &c. diciturque *judicium petitorium*. *Causa possessionis* est, si principaliter agatur de possessione vel quasi possessione, sive adipiscenda, sive retinenda, sive recuperanda, diciturque *judicium possessorium* seu *momentum*, non quòd absolvatur momento, sed quia causa possessionis naturâ suâ apta est momento, i. e. brevi tempore peragi, neque diu duratura est apud possessorem, si de proprietate Actor docuerit.

2. Nota 2. Remedia possessoria in jure vocari *Interdicta*, quæ sunt varia; nam

pro adipiscenda possessione potest agi vel Interdicto *Quorum bonorum*, sic dicto a primis verbis Edicti Prætoriani, quod competit hæredi ad capiendam hæreditatem nunquam habitam contra alium possessorem; vel Interdicto *Quorum Legatorum*, quod datur hæredi contra Legatum propriâ auctoritate capientem Legatum, quia hoc debet ab hærede petere vel Interdicto *Salviano*, sic dicto ab Auctore suo Salvio Juliano, quod competit Domino seu locatori prædii rustici vel urbani in bona, quæ conductor vel colonus prædio intulit, & pro pensione obligavit, non solum adversus colonum, sed etiam contra tertium possessorem, si colonus ea extulit & alienavit. Si pro recuperanda possessione, ut, si possessor timeat se in ea turbandum, potest se munire Interdicto Judicis *Ut possidetis* respectu immobilium, vel Interdicto *Utrouvi*, respectu mobilium. Si pro recuperanda possessione, potest agi Interdicto *Unde vi* quoad immobilia, vel Interdicto *Vi bonorum raptorum* quoad mobilia, de quo *Tit. seq.*

3. Nota 3. Quamvis *L. naturaliter de acquir. poss.* dicatur, quòd proprietatem nihil habeat commune cum possessione, ut iudicium possessorium possit seorsim

intentari absque petitorio & econverso; causæ tamen ita sunt connexæ, ut utrumque cumulari possit, v. g. si quis producat actus possessorios factæ præsentationis ad beneficium vacans, & simul titulum ex fundatione vel dotatione ad probandum jus. Notant tamen DD. consultius esse agere super possessione, quæ est facilioris probationis, quàm super proprietate; ipsaque possessio relevat ab onere probandi, & transfert illud in actorem saltem regulariter; nam si actor intentionem suam habeat fundatam in jure communi, ut Parochus quoad jus decimandi in sua Parochia, conferendi Vicariatum Ecclesiæ filialis, &c. aliâ probatione non indiget, sed possessori incumbit onus etiam probandi titulum v. g. privilegii aut præscriptionis. Hoc Tit. decernitur, quo ordine & modo causa possessionis & proprietatis sit discutienda, & quidem

4. l. In Decret. c. 1., Legali provisione decretum est tam momenti i. e. possessionis quàm proprietatis causam sub uno eodemque Judice per se debere cognosci. Dicitur *per se*, quia si de utraque cognoscere nequeat, v. g. si Clericus conveniat laicum; turbantem ipsum in possessione Beneficii vel perceptionis Decimarum,

super solo facto coram Iudice sæculari
hic de proprietate seu jure utpote causa
spirituali cognoscere nequit.

5. C. 2. „Si Iudices super possessione
„ & proprietate commixtim audiant alle
„ gationes & attestationes, sed super pro
„ prietate sint minus liquidæ, licitè super
„ causa possessionis liquida pronuntiant
„ dilatâ interim causâ petitorii. C. 3. C. 4.
„ Clerici Urbis S. per testes sufficienter
„ ostendissent, quòd trium Episcoporum
„ electionibus interfuissent, & ultima elec
„ ctio iis exclusis facta fuerit, petentes eam
„ infirmari, Pontifex præmissam electio
„ nem decrevit irritandam, & Clericos
„ quasi possessionem juris eligendi re
„ duxit. Cùm autem in quæstionem juris
„ deductum, quòd juxta Canones electio
„ Episcoporum ad Ecclesiarum Cathedralium
„ lium Canonicos regulariter pertinet
„ seclusâ consuetudine speciali, neque
„ eo, quòd Clerici antedicti ter electionibus
„ interfuerint, jus eligendi propter brevita
„ tatem temporis ad præscriptionem re
„ quisiti acquirere potuerint, Pontifex Cano
„ nicos à Clericorum impetitione super
„ electionibus faciendis duxit absolven
„ dos, Clericis super hoc silentium per
„ petuum imponens.

6. C. 6. „ Cùm super possessorio & petitorio

„torio simul est actum, utrumque unâ
 „sententiâ debet terminari; sed licet in
 „pronuntiatione sit possessio præmitten-
 „da, in executione tamen debet proprietas
 „prævalere. Unde quamvis tunc una sit
 „sententia, quatenus uno tempore conti-
 „nuo & in eodem scripto fertur, est tamen
 „virtualiter duplex, quia super diversis cau-
 „sis; ac si tunc una pars vincat in possesso-
 „rio, altera in petitorio, possessio quasi mo-
 „mentanea illi adjudicatur, (nec tenetur
 „de casu aut fructus bonâ fide tempore li-
 „tis perceptos & consumptos restituere)
 „quam tamen mox proprietas absorbet.

7. Denique C. 7. „ Cum ab Episcopis U.
 „ sine reclamatione Canonorum, Archi-
 „ diaconatus duobus Archi - Diaconis
 „ continuè fuerat assignatus, Pontifex Ar-
 „ chi-Diaconatum jam Tertio ab Episco-
 „ po collatum adjudicavit, eidem, Cano-
 „ nicis perpetuum silentium imponens,
 „ reservatâ tamen Caonicis quæstione
 „ proprietatis super collatione ejusdem,
 „ cum res inter alios acta non debeat eis
 „ præjudicium generare. Ratio, quia obti-
 „ nens beneficium etiam stante lite ab eo, qui
 „ est in quasi possessione præsentandi vel
 „ conferendi, præferendus est obtinenti il-
 „ lud ab eo, qui postea in petitorio jus evicit,
 „ cum non deceat beneficia diu vacare.

8. II. *In Clement. c. un. b. t.* decernit Pontifex: Causâ beneficiâ per appellatorem ad Sedem Apost. legitimè devolutâ, tam appellanti quàm appellato licet non solum petitorium, sed etiam possessorium intentare; & potest spoliatus ante conclusionem in causa, suspenso petitorio, solum possessorium prosequi, & que in spoliantis odium.

9. Pro fine observa ex *Engel b. t.* si duo litigent super possessione, v. g. venandi in eadem sylva, vel piscandi in fluvio, & utriusque partis rationes sint æquales, in summario à Judice formandum decretum: *Ut possidetis, ita possideatis*; Si vero tunc sit periculum armorum & cædum, poterit interea Judex possessionem sequestrare, & utrique adimere, usque dum alteruter in ordinario possessorio vel petitorio vicerit, vel inter eos fuerit facta transactio.

TITULUS XIII.

De Restitutione Spoliatorum.

1. **C**um plerumque eveniat, ut legitimus possessor injuriâ adversarii possessione spoliatur, Legum Conditores tranquillitati Reip. consulentes, ne singulis permittatur sibi jus dicere, alienâque